

ІНФОРМАЦІЙНА БЕЗПЕКА ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Проблема національної безпеки України є особливо актуальною як сьогодні, так і в контексті подальшого загально цивілізаційного розвитку країни. Важливість інформаційної безпеки пояснюється тим, що, по-перше, національні інтереси, загрози їм, управління цими загрозами реалізуються тільки через інформаційну сферу; по-друге, людина та її права, інформація та інформаційні системи та права на них – це основні об'єкти не тільки національної безпеки в інформаційній сфері, але й основні елементи всіх об'єктів безпеки в усіх галузях; по-третє, інформаційна складова є притаманною будь-якій сфері життєдіяльності суспільства.

Сьогодні головним стратегічним національним ресурсом, основою економічної та оборонної могутності держави стає інформація та інформаційні технології. Інформація у сучасному світі є таким атрибутом, від якого у визначальному плані залежить ефективність життєдіяльності сучасного суспільства. Масове оснащення державних установ, підприємств, організацій і приватних осіб засобами обчислювальної техніки і включення їх до світових інформаційних просторів містить у собі реальну загрозу створення розгалужених систем регулярного несанкціонованого контролю за інформаційними процесами і ресурсами, навмисного втручання в них. Тому згідно зі ст. 17 Конституції України забезпечення інформаційної безпеки сьогодні є на одному рівні із захистом суверенітету й територіальної цілісності країни, забезпеченням її економічної безпеки.

Інформаційна безпека – стан захищеності життєво важливих інтересів людини, суспільства і держави, при якому запобігається нанесення шкоди через: неповноту, невчасність та невірогідність інформації, що використовується; негативний інформаційний вплив; негативні наслідки застосування інформаційних технологій; несанкціоноване поширення, використання, порушення цілісності, конфіденційності та доступності інформації» [4, с. 44]. Інформаційна безпека розглядається через призму різноманітних аспектів функціонування суспільства: соціального, політичного, оборонного, економічного, науково-технічного тощо.

Цілісна система інформаційного безпекотворення передбачає такі рівні: рівень особи, суспільний рівень, державний рівень. Рівень особи передбачає формування раціонального, критичного мислення на основі принципів свободи вибору; суспільний рівень – формування якісного інформаційно-аналітичного простору, плюралізм, багатоканальність отримання інформації, незалежні потужні ЗМІ, які належать вітчизняним власникам; державний рівень – інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності державних органів, інформаційне забезпечення внутрішньої і зовнішньої політики на міждержавному рівні, система захисту інформації з обмеженим доступом, протидія правопорушенням в інформаційній сфері, комп'ютерним злочинам.

Геополітичними особливостями сучасного інформаційного простору України є: «відсутність звичних географічних та державних кордонів; зниження значимості фактору відстані в політичних процесах та відношеннях; можливість вирішувати задачі протягом усього геополітичного простору у єдиному масштабі часу; забезпечення воєнно-політичних комунікацій з будь-якими державами і територіями без посередників; можливість здійснення анонімного доступу до інформаційних, в тому числі конфіденційних ресурсів інших держав» [1, с.80-81].

В Україні потенційними загрозами в інформаційній сфері є: незбалансованість державної політики та відсутність необхідної інфраструктури в інформаційній сфері; повільне входження України до світового інформаційного ринку, відсутність у міжнародного співтовариства об'єктивного уявлення про Україну; інформаційна експансія з боку інших країн; відтік інформації, що містить державну таємницю, а також конфіденційної інформації, що є власністю держави.

В Україні до невирішених проблем гарантування інформаційної безпеки, які потребують нагального вирішення, віднесемо:

- 1) недосконалість інформаційної політики та політики інформаційної безпеки держави;
- 2) недосконалість нормативно-правової бази в сфері інформаційних відносин та інформаційної безпеки;
- 3) недостатня розвиненість інформаційної інфраструктури держави;
- 4) введення іноземними державами обмежень по відношенню до України щодо розповсюдження інформації та отримання нових інформаційних технологій;
- 5) протиправна діяльність посадових осіб, різних формувань та груп у сфері інформаційних інтересів громадян та держави;

б) недосконалість державної системи забезпечення інформаційної безпеки; можливість виникнення непередбачених ситуацій у системах та процесах, що базуються на використанні інформаційних технологій [2, с. 73].

Інформаційна безпека є багатоаспектною категорією, оскільки, по-перше, стосується інтересів кожної людини, держави і суспільства в цілому; по-друге, є невід'ємною складовою кожної сфери забезпечення національної безпеки; по-третє, її значення зростає із посиленням динаміки виникнення загроз національній безпеці. «Інформаційну безпеку не можна розглядати як окремий стан – вона має враховувати майбутнє. Отож її слід розглядати крізь органічну єдність ознак, таких як стан, властивість управління загрозами та небезпеками, за допомогою якого забезпечується обирання оптимального шляху їх усунення і мінімізації впливу негативних наслідків» [3, с. 7]. Створення розвиненої та захищеної інформаційної інфраструктури України, розвиток міжнародного співробітництва в інформаційній сфері є умовою забезпечення безпеки інформаційної діяльності, захисту інтересів особи, суспільства та держави в інформаційній сфері.

Список літератури:

1. Білан А.М. Інформаційна безпека як складова національної безпеки / А.М.Білан, О.В. Зеленко, О.В. Шемендюк // Сучасні інформаційні технології у сфері безпеки та оборони. – 2012. – № 2. – С.79-82.
2. Боднар І.Р. Інформаційна безпека як основа національної безпеки / І. Р. Боднар // Mechanism of Economic Regulation. – 2014. – № 1. – С. 68-75.
3. Логинов О.В. Адміністративно-правове забезпечення інформаційної безпеки органів виконавчої влади : Автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. – К., 2005. – 22 с.
4. Присяжнюк М. М. Інформаційна безпека України в сучасних умовах / М.М. Присяжнюк, Я.І. Белошевич // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Військово-спеціальні науки. – 2013. – Вип. 30. – С. 42-46.